

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Катастрофи та надзвичайні ситуації супроводжують людство протягом всіх історичних періодів. Так, і для нашого часу характерно поширення осередків військових конфліктів, землетрусів, екологічних і техногенних катастроф, стихійних лих, епідемій.

Результатом дії надзвичайних ситуацій є формування комплексу негативних і небезпечних для життя людини наслідків: матеріальних, екологічних, медичних, соціальних, психологічних та ін.

Медичні (медико-санітарні) наслідки надзвичайних ситуацій включають величину і характер санітарних втрат, потребу уражених в різних видах медичної допомоги, умови проведення лікувально-евакуаційних заходів, санітарно-гігієнічну і санітарно-епідеміологічну обстановку, медикаментозне забезпечення та ін.

До соціальних наслідків, які найбільш часто зустрічаються у надзвичайних ситуаціях, дослідники [1] відносять: втрату або руйнування житла; загибель близьких людей і родичів; втрату роботи; фінансові проблеми; збільшення числа безробітних і бродяг; збільшення числа безпритульних дітей; збільшення обсягу міграційних потоків; збільшення числа розлучень; поширення релігійного догматизму і сектантства; формування субкультур, що негативно впливають на здоров'я; поширення всіх видів злочинності (кримінальної, організованою, корупції й т. д.); зниження рівня загальної культури у більшості населення; поширення серед населення шкідливих звичок; збільшення числа інвалідів та тяжкохворих людей; посилення демографічних проблем; втрата загальнолюдських цінностей. До загальних соціальних і медико-соціальних наслідків можна віднести: загострення криміногенної обстановки; погіршення умов праці, побуту, проживання, якості харчування, доступності кваліфікованої медичної допомоги; порушення діяльності лікувально-профілактичних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та аптечних установ; поширення шкідливих звичок і соціально обумовлених захворювань та інші [2].

Посилення медичних, соціальних і медико-соціальних наслідків надзвичайних ситуацій відбувається в умовах політичної та економічної нестабільності держав, кризи охорони здоров'я та соціального захисту, спотворення культурних цінностей і падіння загальноосвітнього рівня населення, появи в суспільстві численних соціально незахищених груп.

У суспільстві ХХІ століття поряд з соціальними і політичними потрясіннями, виникають і нові форми небезпеки – інформаційні. Величезний потік інформації, який розповсюджується ЗМІ, провокує у людей будь-якого роду страхи і стреси. Вплив інформації може бути виключно сильним, здатним привести до самих серйозних деформацій – на особистісному рівні (аж до зміни психіки, появи хвороб, суїцидальної поведінки тощо), і на громадському (що викликає широкомасштабні дії: екстремістські та збройні виступи, терористичні акти тощо).

З огляду на складність і ступінь поширення надзвичайних ситуацій, людство повинно виробити складну комплексну систему безпеки, яка б включала б у себе економічні, політичні, соціальні, медичні елементи. І в цій системі дуже важливе місце повинна займати медико-соціальна робота, спрямована на відновлення, збереження і зміцнення здоров'я при різних надзвичайних соціальних умовах. Її головна мета – досягнення максимально можливого рівня здоров'я, функціонування та адаптації осіб з фізичною і психічною патологією, а також соціальним неблагополуччям. Медико-соціальна робота принципово змінює комплекс заходів допомоги в сфері охорони здоров'я, так як – передбачає системні медико-соціальні впливи на більш ранніх стадіях захворювання і розвитку хворобливих процесів. Тобто, даний напрямок комплексної роботи, що включає в себе діяльність психолого-педагогічної, соціально-правової та медичної спрямованості, має як патогенетичну, так і профілактичну спрямованість. А це дуже важливо, якщо йдеться про умови надзвичайних ситуацій.

Звичайно, це вимагає серйозної роботи в напрямку розробки науково-технічних засобів і технологій моніторингу за природними, соціальними та технічними процесами. Не менш важливою проблемою є й підготовка фахівців, які б мали можливість в надзвичайних ситуаціях комплексно вирішувати проблеми соціального і медичного характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурцев С.П. Медико-социальная помощь гражданам с посттравматическим стрессовым расстройством // Научные труды Московского гуманитарного университета: научный журнал. – М: Изд-во «Московский гуманитарный университет». – 2015. – № 2. – С. 16-24.
2. Мартыненко А.В., Бурцев С.П., Пахоменко Л.А., Шалмина Н.А. Медико-социальная работа: возможности при чрезвычайных ситуациях // Социология медицины: научно-практический журнал. – М: Изд-во «Медицина». – 2005. – № 1. – С. 29-31.